

Η συμβολή των εκδοτικών καταλόγων στην έρευνα μέσα από τη συλλογή της Βιβλιοθήκης ΕΛΙΑ/ΜΙΕΤ

Βιβλιοθήκη
Ελληνικού Λογοτεχνικού και
Ιστορικού Αρχείου
του
Μορφωτικού Ιδρύματος της
Εθνικής Τραπέζης



Γνωστοποίηση νέων εκδόσεων

Σήμερα

- Μέσα κοινωνικής δικτύωσης
- Στόμα σε στόμα
- Εκδηλώσεις-παρουσιάσεις βιβλίων

Παλιότερα

- Αναγγελίες εκδόσεων στον Τύπο
- Εκδοτικοί κατάλογοι

Η διάδοση, προβολή και διαφήμιση κάθε νέου τίτλου πραγματοποιείται τόσο γρήγορα που χάνεται μέσα στην αφθονία των νέων εκδόσεων.

Εκδοτικοί κατάλογοι

- εφήμερο υλικό
- παροδική χρήση
- ενημερωτικό και διαφημιστικό χαρακτήρα
- προώθηση των βιβλίων και των πωλήσεων
- πλούτος πληροφοριών
- Συστηματική καταγραφή νέων τίτλων

***Εφήμερα (Ephemera)**» χαρακτηρίζονται τα χαρτῶα* τεκμήρια που κατασκευάστηκαν για να εξυπηρετήσουν έναν συγκεκριμένο σκοπό, χωρίς την πρόθεση να διατηρηθούν μετά τη χρήση τους.

Χρήση και εφαρμογή των Εφήμερων*

- Ευρέως αποδεκτά
- πηγή για τις ανθρωπιστικές επιστήμες (με κοινωνιολογικό, πολιτιστικό και ανθρωπολογικό υπόβαθρο)
- Απεικόνιση της κοινωνικής δυναμικής, της καθημερινής ζωής, της επικοινωνίας, της κοινωνικής κινητικότητας
- της επιβολής των κοινωνικών κανόνων
- Αξιολόγηση ποικίλων πολιτισμών, διαφορετικών ομάδων
- Ανθρώπινες δραστηριότητες

***Πηγή:** Μαρία Αρβανιτάκη «Συλλογές εφήμερων ως πηγή της Ιστορίας των επιχειρήσεων» Ημερίδα Αρχεία επιχειρήσεων στην Ελλάδα: διαθεσιμότητες και προοπτικές, 20.10.2023.

Ιστορικό πλαίσιο και πρώτοι εκδοτικοί κατάλογοι

- Δεν υπήρχαν από την αρχή εκδοτικοί οίκοι αλλά τυπογραφεία / βιβλιοπωλεία
- 1831-1833: λειτουργούσε το εξ Αμερικής Φιλελληνικόν Τυπογραφείον της Αμερικανικής Ιεραποστολής στην Ελλάδα
- Σποραδικές προσπάθειες
- Λίστες βιβλίων σε εφημερίδες της εποχής – Φήμη 1837
- Ανδρέας Κορομηλάς (1810 ή 1811-1858)
 - Πρώτος κατάλογος 1838 στην Ελλάδα
 - 1848 και μετά συστηματική έκδοση καταλόγων
- Κωνσταντίνος Γκαρμπολάς, 1838
- Γεώργιος Φέξης: ενσωματωμένοι κατάλογοι στα βιβλία και μεμονωμένοι

— Εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τοῦ Κυρ. Α. Κορομηλᾶ ἔφθασαν κατ' αὐτὰς ἀπὸ Λαυρίας τῆς Σαζωνίας τὰ ἀκόλουθα «Νεώτατα
• τῆς Ἑλλάδος κατὰ τῆς Ἀσίας Τρόπαια. Ἦτοι Βιογραφίαις
• τῶν νεωτάτων Ἑλλήνων Ἡρώων τῶν ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς ἐλευ-
• θερίας ἱερῷ ἀγῶνι διαπρεψάντων· περιέχον τὴν Βιογραφίαν
• τοῦ Κ. Κανάρη, ὑπὸ Ν. Α. τοῦ Μαραθωνίου καὶ τὴν εἰκόνα
τοῦ ἥρωος.»
— Ἀπὸ Σμύρνης ἔφθασαν τὰ λυρικά τοῦ Κ. Χριστοπούλου
νεοτυπωθέντα· Ἀπὸ τὰ πιεστήρια τοῦ Κ. Κορομηλᾶ ἐξῆλθε
• Κωμωδία: ἡ ἐρωτηματικὴ οἰκογένεια εἰς τρεῖς πράξεις διη-
• ρημένη, συντελεῖσα παρὰ τοῦ ΒΓΖΚΜΞΠΡΑΘ, ὑρίσκεται δὲ
εἰς τὰ βιβλιοπ. τοῦ Κ. Κορομηλᾶ τοῦ Κ. Γ. Ῥίτζου εἰς Ἀθή-
νας, εἰς Νάυπλιον καὶ Πάτρας εἰς τὰ τῶν Κ. Τόμπρα κα
Ιωαννίδου, εἰς Σύραν εἰς τὸν τυπογράφον Κ. Γ. Μελισαγλίν.

Εφημερίδα Φήμη, 3 Ιουλίου 1837

Εξωτερικό:

Νικόλαος Γλυκὺς, 1818

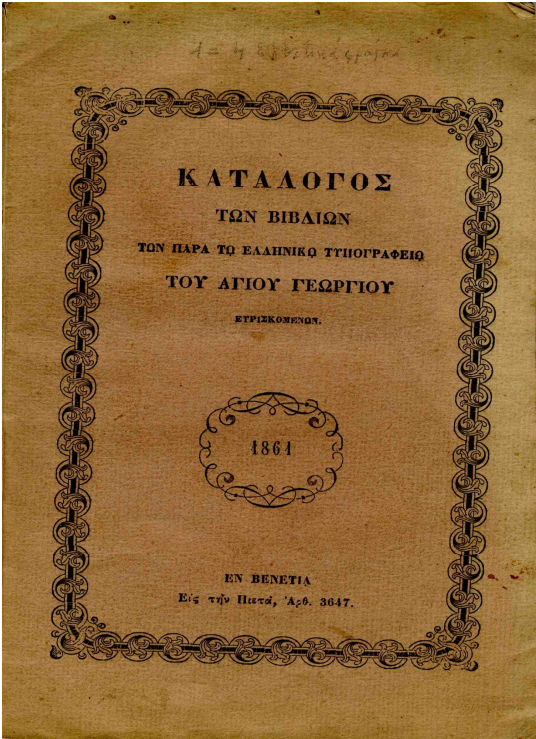
Τυπογραφία του Φοίνικος, 1844



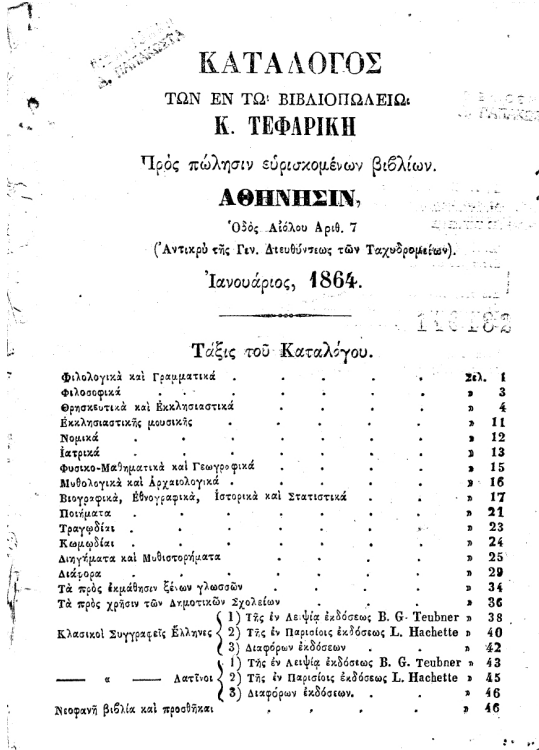
Ανδρέας Κορομηλάς (1810/1811-1858)

Εκδοτικοί κατάλογοι – Βιβλιοθήκη ΕΛΙΑ/ΜΙΕΤ

- Συλλογή Εφημερων ΕΛΙΑ – Μάνος Χαριτάτος (δημιουργός συλλογής)
- συγκρότηση συλλογής: δωρεά Αθανασίου Τσερνόγλου (2017), συμπλήρωμα στην υπάρχουσα συλλογή
- 3861 τίτλοι
- 1861 ως σήμερα
- Παλαιότεροι κατάλογοι του Ελληνικού Τυπογραφείου του Αγίου Γεωργίου στη Βενετία (1861) και του Βιβλιοπωλείου Τεφαρίκη (1864)



Ελληνικό Τυπογραφείο
Αγ. Γεωργίου, Βενετία
1861



Βιβλιοπωλεῖο Τεφαρίκη
1864 (ψηφ. Ανέμη)

Καταγραφή και πρόσβαση

- Ασπρόμαυροι, πολύχρωμοι
- Ποικίλο σχήμα και έκταση
- διάφορες μορφές
- φύλαξη
- αναλυτική και πλήρης βιβλιογραφική περιγραφή
- Τεκμηρίωση και ταξινόμηση
- πρόσβαση ερευνητών

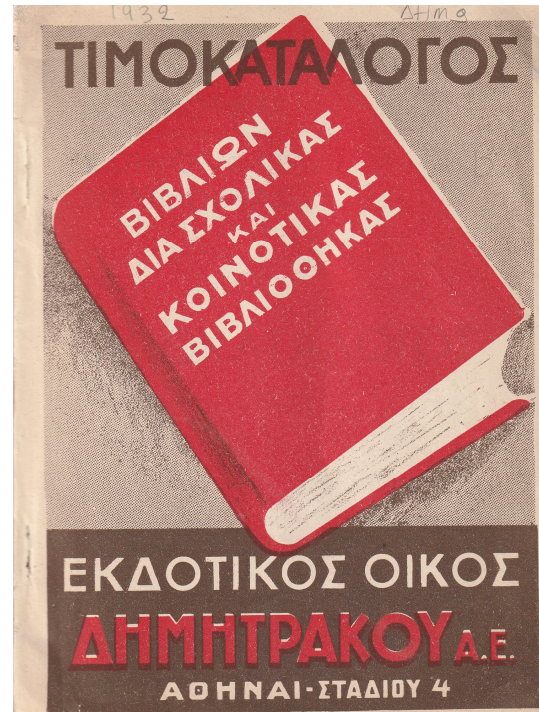
- Ηλεκτρονικός Κατάλογος Βιβλιοθήκης και
Ψηφιακές Συλλογές

- εμπλουτισμός συλλογής
- δωρεές

001		eliab10094895
003		elia
005		20190923052213.0
100	##	†a20150508d#####y0grey010503##ga
101	0#	†agre
102	##	†aGR
200	1#	†aΕκδόσεις: Ατλαντίς Μ. Πεχλιβανίδης†eΠλήρης εικονογραφημένος κατάλογος
210	##	†aΑθήναι†cΕκδόσεις Ατλαντίς†d[x.x.]
215	##	†a178 σ.†cφωτ.†d24 εκ.
601	02	†aΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΤΛΑΝΤΙΣ
606	0#	†aΕΚΔΟΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
610	0#	†aΚατάλογοι εκδοτικών οίκων
610	0#	†aΣυλλογή καταλόγων εκδοτών (Υπ.)
620	##	†dΑθήνα
686	##	†aΑΤΛΑ 5
709	##	†aΠεχλιβανίδης†bΜ.
801	#0	†aGR†bΕΛΙΑ†c20150430†gAACR2
970	##	†aΚαποκεφάλου†bΜαρία†z2015-05-08

Πληροφορίες που παρέχονται:

- καταγραφή των εκδοτικών και επιχειρήσεων και βιβλιοπωλείων-ιδιοκτήτες – ταυτότητα - επιχειρηματική δραστηριότητα
- βιβλιογραφικά στοιχεία
- επαγγελματικοί χώροι και καταστήματα
- στελέχη και συνεργάτες
- εκδοτική παραγωγή
- κόστος και τις τιμές
- επιλογές και ποιότητα των εκδόσεων
- κοινό
- προβολή και διαφήμιση
- βιβλιογραφικές και γενικότερες πληροφορίες για την ιστορία και την εξέλιξη του εκδοτικού χώρου



Εκδόσεις Δημητράκος δεκαετία 1950



Εκδόσεις Δημητράκος δεκαετία 1960

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΑΓΚΥΡΑΣ	
44-ΟΔΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 44	
ΑΘΗΝΑΙ	
ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΠΟΙΟΥΜΕΘΑ ΚΑΙ ΝΑ ΤΡΕ- ΦΩΜΕΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ, υπό Δ. Χέλτ. Δρ. 4.—	
ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΒΟΣΠΟΡΟΥ, υπό Π. Δημητράκη. πούλου. "Εκδόσεις γ'." ("Εξηγητήθη"). Δρ. 2.50	
ΔΟΜΒΕΓ' ΚΑΙ ΓΙΟΣ, υπό Κ. Δίκενς, μετάφρ. Χ. Δαρ- λέγγ. Δρ. 4.30	
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΒ', υπό Γ. Τσοκοπούλου Δρ. 5.—	
ΠΩΣ ΝΑ ΖΗΣΕΤΕ ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ, υπό Πασκώ και Μορώ. Δρ. 1.25	
ΜΑΓΔΑ Η ΕΒΡΑΙΑ, υπό Π. Δημητράκοπούλου Δρ. 2.30	
ΣΚΗΝΑΙ ΤΟΥ ΒΟΗΜΙΚΟΥ ΒΙΟΥ, υπό Ε. Μορτζέ, με- τάφρ. Ε. Ροζδου. Δρ. 2.—	
Ο ΦΑΚΙΡΗΣ, υπό Ν. Μείρα, μετάφρ. Μ. Αννίνου Δρ. 1.80	
ΧΑΜΕΝΗ ΑΓΑΠΗ, υπό Μ. Σερφό, μετ. Μ. Αννίνου Δρ. 2.10	

Εκδόσεις Αγκυρα δεκαετία 1920

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ", Α. Ε.	
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ	
Αθανάτου Κ. Ολιμμένοι Θεοί, σκίττα Αγγ. Θεοδοσιόπουλου	30.—
Αλπίερν Β. Σαούλ, τραγούδι, μετάφρ. Γ. Καλοσοφίδου	25.—
Αμπού Ερν. Ο βασίλεις τῶν δαίων, μετάφρ. Σ. Καρά	30.—
Ανδρέγιεφ Α. Ημερολόγιον τοῦ Σατανά, μετάφρ. Τσιρογιάννη	30.—
Βαλκωρίτου Αρ. Έργα, πρόλογος Αρ. Κεματάνη, τόμοι 2	75.—
Βεντούρα Δ. Όνειρο ποι δέν τελειώνει, κ' άλλα διηγήματα	25.—
Γκαϊτε. Εὐλακευαὶ συγγένειαι, μετάφρ. Ρ. Γρυπάρη	35.—
Γκρίνεραττι Γ. Η ζωή τοῦ γάμου, μετάφρ. Ι. Χρυσάφη	25.—
Γκέρκυ Μ. Η εξομολόγησις, μετάφρ. Σ. Ζήση	25.—
Δάντη Αλ. Η κόλασις, μετάφρ. Γ. Καλοσοφίδου	30.—
Δίπλα Μαλλάρου. Στὸ διάβα μου, ποιήματα	15.—
Φεστεκ Κ. Σωλάρου, μυθιστόρημα	35.—
Καζαντζάκη Γ. Τῇ νύκτι τ' ἡ Γαῖα κ' άλλα δράματα	15.—
Καλλιγὰ Π. Θάνος Βλέκας, μυθιστόρημα	35.—
Κονδυλάκη Ι. Ο Πατόχας, διήγημα	25.—
Λαζοκαράτση Ανδ. Ηθὴ, ἔθιμα καὶ δόξαι τῆς Κεφάλου	10.—
Λέρμεντωφ Μ. Ο Δαίμονας, μετάφρ. καὶ εἰσαγωγή Γ. Αγάσσου	15.—
Λυκούδη Έρμ. Αλληθῆαι ἀνεκτατοῦμένα ὡς παραδοξολογία	15.—
Μερίμ Π. Κολομβία, διήγημα, μετάφρ. Ν. Πολίτου	15.—
Μπαγκ Έρ. Οἱ τέσσεροι διάβολοι, μετάφρ. Κ. Χατζοπούλου	15.—
Μπουρξ Π. Φυσιολογία τοῦ συγχρόνου ἔρωτος, μετάφρ. Κ. Ουράνη	40.—
Νικοντέμι Ντ. Η δασκαλικὸς δόγμα, μετάφρ. Εἰρ. Δανδρινού	15.—
Νιρβάντ Π. Τ' ἀγριοπολιτοῦ, μυθιστόρημα	35.—
Παπαδιομαντή Αλ. Ο πεντάρανος, κ' άλλα διηγήματα	25.—
Νεκρὸς ταξιδιώτης, κ' άλλα διηγήματα	15.—
Παπαντανίου Ζ. Πέρι οὐρανοῦ	15.—
Ροδκανάκη Π. Τὸ βυσσινί τραντάφυλλο, κ' άλλα διηγήματα	15.—
Σαίκαπρ Οὐλ. Μάξβεθ, ἐπιμετὸς μετάφρ. Κ. Θεοτόκη	25.—
Σίλλερ Φρ. Ο νομάντης, μυθιστόρημα, μετάφρ. Α. Μανδρινόφ	25.—
Σκίππ Σ. Ανθολογία, ἐκλογή ἀπὸ τὸ ἔργον τοῦ ποιητοῦ 1898-1919	30.—
Σελωμεῦ Δ. Άπαντὰ τὰ εἰδικά, ἀπολογισμὸν Τὰς Πολιτείας	35.—
Στρίνπεργ Αὐγ. Μονάχος, μυθιστόρημα, μετάφρ. Ι. Χρυσάφη	15.—
Ταγκοπούλου Δ. Τὸ καινούργιο σπίτι, δράμα	15.—
Ταγερ Γ. Λογικαὶ ἀπομνημονεύματα, μετάφρ. Κ. Τσιρογιάννη	30.—
Τολστόϊ Α. Άγνα Καθέρνα, μυθιστόρημα, μετάφρ. Β. Ρούτα	25.—
Φρανς Αν. Ο Κρανικεπιλὴς, μετάφρ. Α. Προτοπάκη	25.—
Χαίνε Έρ. Ταξιδιωτικαὶ εἰκόνες, μετάφρ. Ι. Γρυπάρη	15.—
Χατζοπούλου Κ. Άπλοὶ τρόποι, ποιήματα	15.—
Άγάπη τῶν χορῶν, διηγηματικὸ διήγημα	25.—
Χρηστομάγου Κ. Η κρένη κοῦλα, ἀθηναϊκὸ μυθιστόρημα	30.—
Ψυχερή Γ. Τὸ ταῖδι	30.—

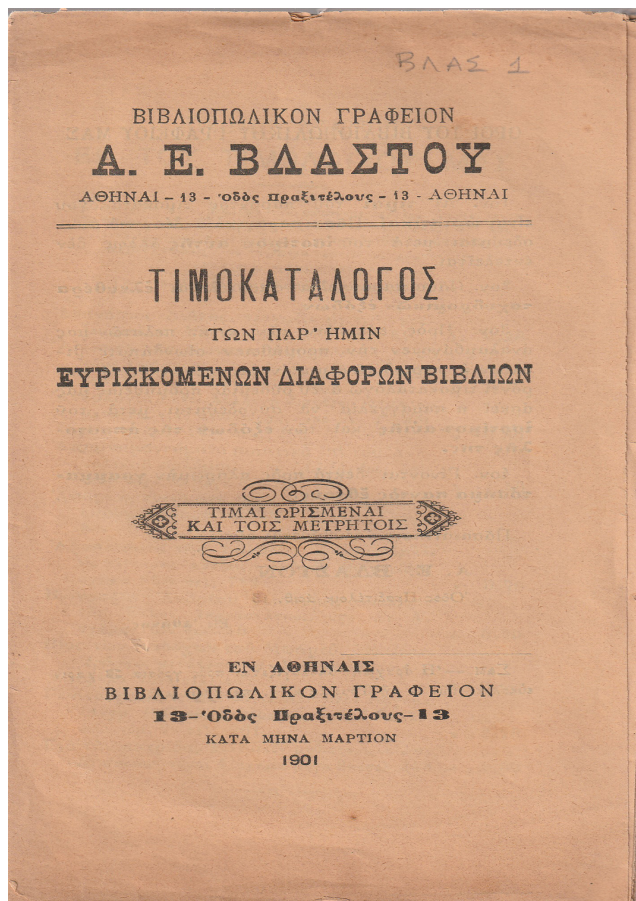
Εκδόσεις Ελευθερουδάκης, δεκαετία 1930

ΜΗΝΙΑΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ	
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1905	
61) Η Μακροβιότης τῶ Γ. Α. Διαποροσκόπουλου ταπειν.	
62) Συλλογαὶ Φυσικῆς Ἱστορίας τῶ Γ. Αρσένου.	
63) Η Italia τῶ Χ. Αννίνου.	
64) Τὰ θῆλια, κατὰ τὸ μέγεθος τῶν τῆς Κας Α. Ο.	
65) Παράστασις Φυσικῆς τῶ Β. Αργυρίου.	
66) Ἀσωνοὶ υἱοὶ διήγημα ἐκ τῶν Ἀγγλικῶν τῶ Νικολάου Ν. Καρόλου.	
1900—1904	
1) Ο Οδυσσεύς.—2) Η Έκκλησία μας.—3) Η Τῆ τοῦ πυ- ρός.—4) Ο Άνθρωπος καὶ τὸ σῶμά του.—5) Τὰ Ῥοκλιμώτερα νεκρά.—6) Ο Στρατιώτης.—7) Ο Ἰλινός κήρυκας.—8) Τὰ κα- θήκοντα τοῦ πολέμου.—9) Ο Μικρὸς Πλοῦταρχος, Α'.—10) Η Εὐρώπη.—11) Ο Κύρ Σίμος.—12) Η Ἀσκήσις τῶν Ἀθλη- τῶν.—13) Αἱ Μήλειαι.—14) Η Ἀλφειὸς.—15) Ἡ Πόλις καὶ κίτρις.—16) Τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα.—17) Νόηματα καὶ Μυ- σόβια.—18) Ο Γεωργός.—19) Ο Κολομβός.—20) Ο μικρὸς Πλοῦταρχος, Β'.—21) Ο Κανακτής.—22) Η Βασίλισσα Βικτω- ρία.—23) Ὁδὸς τῆς Οὐδεπιστοσύνης.—24) Ο Ἑθνικὸς Πλοῦ- τος, Α'.—25) Μάρτυρες τῆς Ἐπιστήμης.—26) Η Ρωσία.—27) Ο Ἑθνικὸς Πλοῦτος, Β'.—28) Ο Μικρὸς Ἀλκίνοος.—29) Τὸ Δένδρον.—30) Ἱστορία τῶν πλοιοπόων.—31) Πράξις βοήθειαι.— 32) Ο Μικρὸς Πλοῦταρχος, Γ'.—33) Ἀνέκδοτα ζῶων.—34) Τὰ ἄσθ.—35) Βενιαμὶν Φρανκλίνος.—36) Ο Βίος τοῦ Ἰησοῦ Χρι- στοῦ.—37) Αἱ Ὁριότητες.—38) Αἱ Γενεάνσεις.—39) Τὰ ἔθνη.— 40) Οἱ Ἀγρονοῦται.—41) Ο Καυκασὸς ἄρ.—42) Ο Τελες Με- γίλοι.—43) Ἐργασίαι.—44) Οἱ Μεταστάσεις.—45) Τὸ Κράτος τοῦ Πλοῦτος.—46) Οὐρανοκίνητος.—47) Ο Μεταστροφὴ ἡ.—48) Ἀναμνήσεις τοῦ 19ου αἰῶνος.—49) Τὸ Βέλγος.— 50) Προεδριτικὸς δ Μῦθος.—51) Ἀποταμίσεις.—52) Ο καπνός.— 53) Σουηδία.—54) Τὸ ἔθνος.—55) Ἱστορία τῆς Μεταστά- σεως.—56) Ο ἀπὸ τῆς ἱστορίας.—57) Ἱστορία τῆς Ἑκκλησίας.— 58) Τὰ Μεταστάσεις.—59) Ἐκ τῶν Ἱστοριῶν τοῦ Πλοῦτος.—60) Ἡμερολόγιον Ἐκρήματα.	
Νόμος 8711 τῶ Ἑλλαν. Κράτους.—Ἀπολλόδοτος παρεχόμενος τὴν εἰσαγωγή καὶ τὴν ἐκδοὺν τῶν βιβλίων ἐκδομένα καὶ ἐκτὸς τοῦ κράτους ἀποσταλέ- μενα ταχυδρομικῶς βιβλία αὐτοῦ. Νόμος 303 τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας.—Ἐπιτελεῖται ἡ ταχυδρομικὴ ἀπελὸς εἰσαγωγή καὶ κυκλοφορία ἐν Κοπῇ τῶν βιβλίων τῶν ἐκδομένων ἐπὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις Συλλόγου πρὸς ἐκδοὺν ἀλλοτρῶν βιβλίων.	
ΛΕΠΤΑ 40	
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Ἀκαδημίας, ἀριθμὸς 42.	

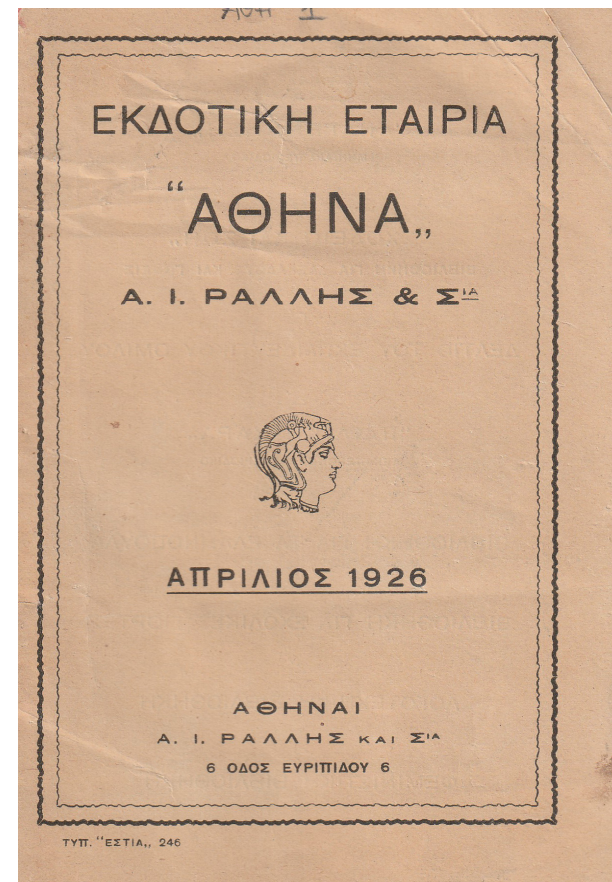
Σύλλογος πρὸς Διάδοσιν Ωφέλιμων Βιβλίων πρὶν το 1910



Βιβλιοπωλεία Δεπάστα-Σφύρα-Γεράρδου 1904

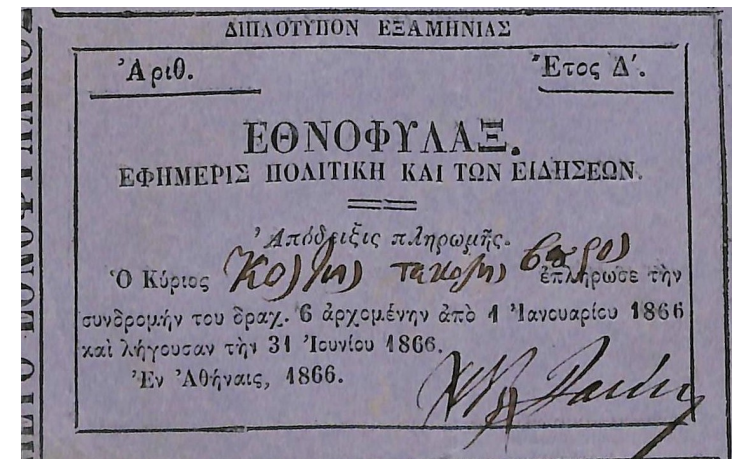
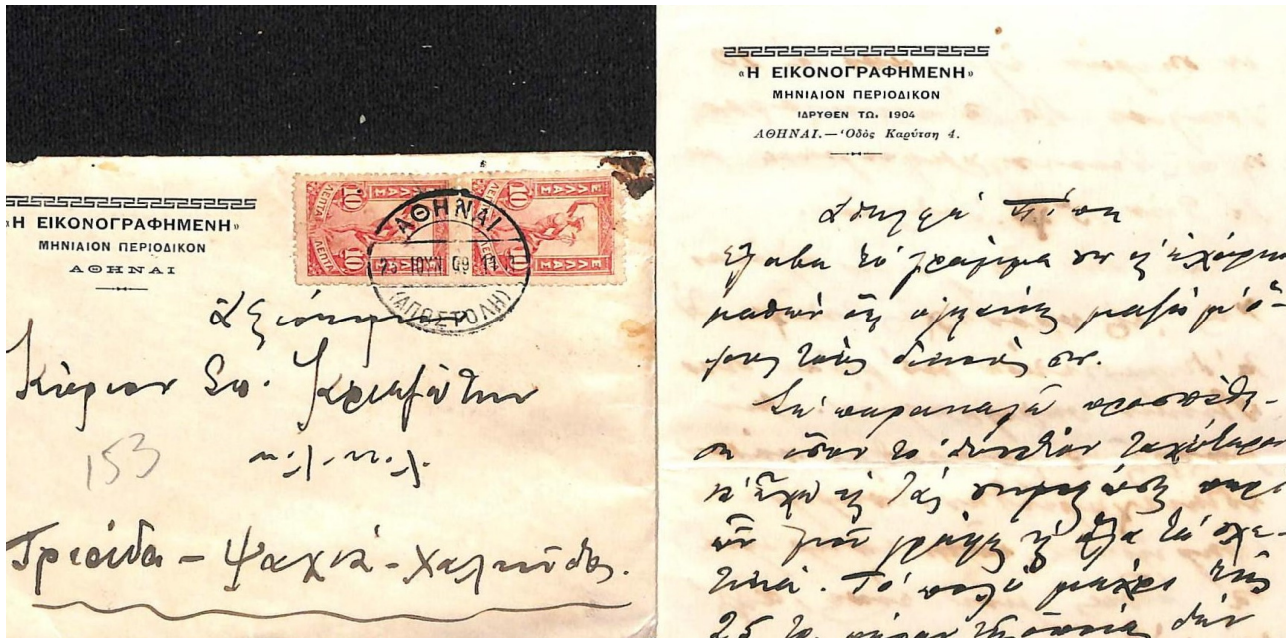


Βιβλιοπωλεῖον Βλαστοῦ 1901



Εκδοτική Εταιρία Αθηνά 1926

- Συμπλήρωμα σε εκδόσεις και εκθέσεις
- Συνδυαστική χρήση με άλλο υλικό
(εμπορικοί οδηγοί, ημερολόγια, αποδείξεις και ειδοποιήσεις συνδρομών Τύπου, διαφημίσεις, Τύπος)





Εκδόσεις Αετός δεκαετία 1950



Εκδόσεις Παπαδόπουλος 1980



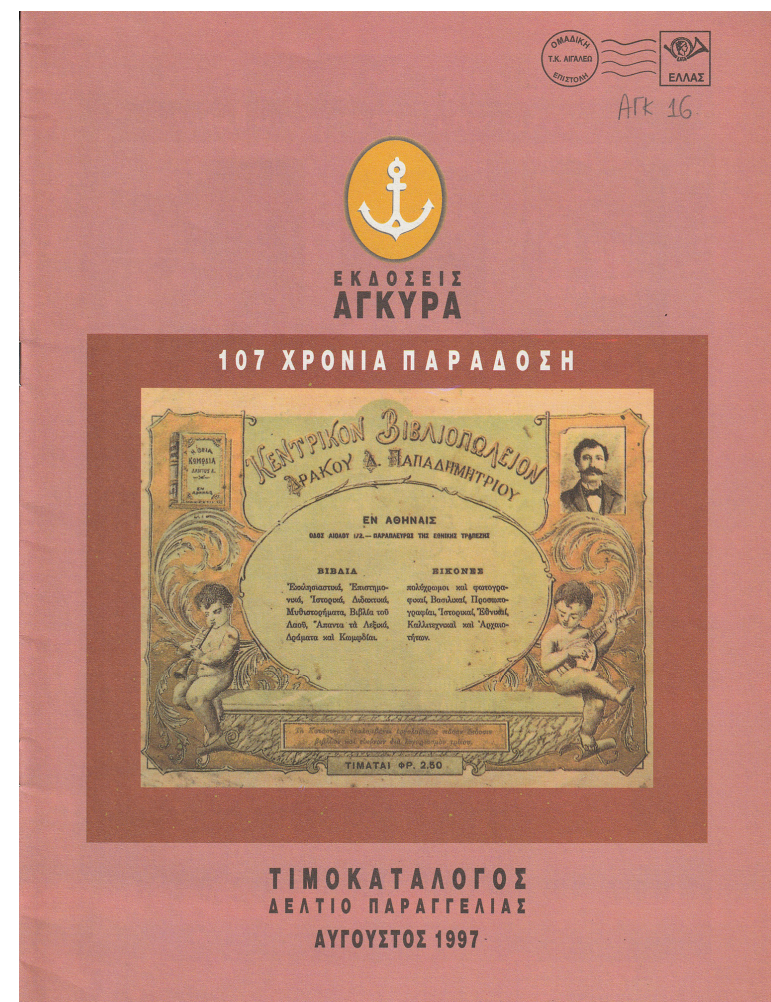
Εκδόσεις Αγκορα δεκαετία 1970



Εκδόσεις Ελευθερουδάκης 1940

Συμπεράσματα από ερευνητές

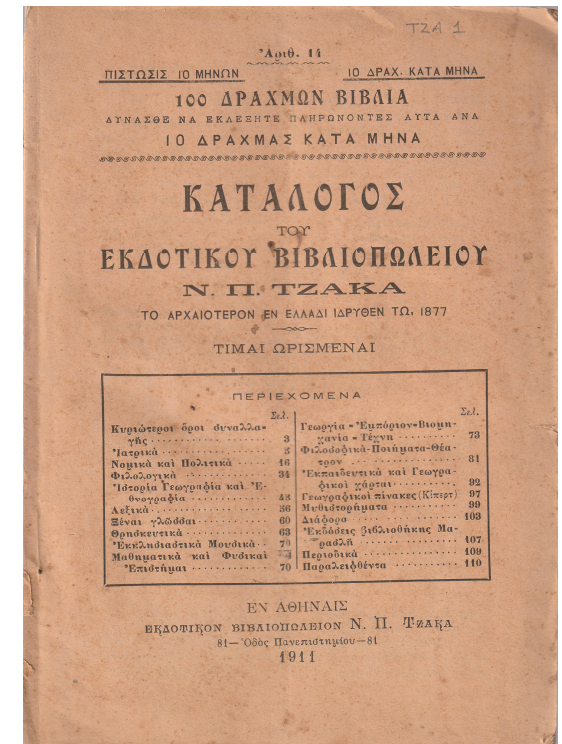
- αυξημένο ενδιαφέρον
- άμεση και χωρίς περιορισμούς ή δυσκολίες πρόσβαση στο υλικό είναι μεγάλο πλεονέκτημα.
- Τεκμηρίωση
- Κάλυψη κενών – παραλείψεις στους καταλόγους των Βιβλιοθηκών
- Πληρέστερη εικόνα και συγκέντρωση πληροφοριών για τους εκδοτικούς οίκους
- Οικονομικά στοιχεία και ποιότητα εκδόσεων – κοινωνικές συνθήκες



Εκδόσεις Αγκυρα 1997

Συμπεράσματα από τους εκδοτικούς οίκους

- Ελάχιστοι οίκοι βγάζουν πλέον καταλόγους, δίνουν βάση στην τρέχουσα βιβλιοπαραγωγή τους
- Έλλειψη πλήρων αναδρομικών βιβλιοκαταλόγων ακόμα κι από ιστορικούς εκδοτικούς οίκους που έχουν λειτουργία πολλών ετών – δυσκολία παρακολούθησης εκδοτικής αναπαραγωγής
- αλυσίδα πληροφόρησης
Για πλήρη εικόνα της πορείας του εκδότη μέσα στον χρόνο αναδρομή σε διάφορα και διαφορετικά είδη πληροφόρησης.
- δωρεάν διανομή - χωρίς έσοδο για τους οίκους → προτιμούν είτε να αποφύγουν το έξοδο είτε να περιοριστούν σε μικρού σχήματος ή / και ασπρόμαυρες ολιγοσέλιδες εκδόσεις
- Αύξηση χρήσης μέσων δικτύωσης και ηλεκτρονικής αλληλογραφίας
- Προβληματισμός: σημαντικό ποσοστό του αγοραστικού κοινού εξακολουθεί να συμβουλευέται τους καταλόγους



Εκδοτικό Βιβλιοπωλείο Τζάκα
1911



Εκδόσεις Αστήρ δεκαετία 1960



Εκδόσεις Εστίας δεκαετία 1940



Εκδόσεις Γκοβόστης 1960